

"האמת והשלום אהבו" **וכשה'אמת' וה'שלום' מתנגשים זה בזה?** הרב יחזקאל סופר

בתקופה האחרונה, עקב האסונות הכואבים, נתעוררו במחננו לתקן את בעיית 'לא נהגו כבוד זה בזה' כדי שיהיה 'פסקו למות'.

ברם, כשמתעמקים היכן טעו תלמידי רבי עקיבא, אבי היכלל גדול בתורה, מבאר הרבי שזה נבע מה'אמתקייט' שלהם, מאחר שכל אחד מהם היה בטוח שדווקא דעתו שלו מבטאת את רצון הרבי, נמצא שהשני¹ הוא 'נפרד'... ומידת האמת הרי דורשת שיהא 'תוכו כברו', ע"כ לא יכלו 'לנהוג בו כבוד'...

אך עדיין נותרה הקושיה: האמנם בגלל רדיפת האמת מגיע עונש כה חמור? וכי נדרש היה מהם 'לזייף רגשות'!?

נהגו כבוד זה בזה' - איננה 'אחדות'

אחדות אמיתית בין בני אדם בכלל ובין חסידים בפרט, מבוססת על 'אחדות רעיונית', אך במקום שישנו 'ניגוד רעיוני' לא תיתכן אחדות אמת, אלא א"כ יישבו כולם כאחד ויבררו וילבנו את חילוקי הדיעות, תוך כדי הסכמה על 'כלי הכרעה' שמשותף לכולם וכמשל הימצפן שמחסל כל ויכוח אודות מיקום הצפון]

כל זמן שאין בין אנ"ש נכונות להעמיד את חילוקי הדיעות הרעיוניים לדיון פתוח וכפי שהציג הרב וישצקי את 'הנכונות להעלות ספק אודות המוחלט אצלי', ע"ד סגנון חז"ל: 'או אינו' [און אפשר ניט אזוי וי כ'האב געטראכט, תכונה המוגדרת בשיחות קדשו של הרבי כ'העלאת גירה' שהוא סימן טהרה] - הרי כל קריאה ל'אחדות אמיתית' נידונה לכישלון מראש!

ברם, התביעה מתלמידי רבי עקיבא לא היתה: מדוע לא הסכימו זה עם זה בדיעותיהם, אפילו לא נדרש מהם 'לכבד' זה את זה' מתוך הערכה פנימית, אלא מדוע לא נהגו כבוד זה בזה, בסך הכל נדרשה מהם רק 'התנהגות' בצורה מכבדת, כך גם מאתנו נדרש: אמנם אינך חייב להכריז 'יחי', אבל גם אסור לך לפגוע בי שנוהג כך, רצונכם שכל חולי הקורונה יחלימו? הזהרו שלא תכלימו!...

'אמיתתם של תלמידי ר"ע - גרמה ל'מיתתם'

תכונת ה'רצוא' המבטאת 'אמת קיצונית', אותה ירשו מר"ע, הנחתה אותם לסלוד מהבעות חיצוניות, על כן החליטו: "לא נכזב!" - ר"ת: נכז"ב = נהגו כבוד זה בזה, זאת 'לא'! יחרב העולם ואנו 'לא' נכז"ב²...

¹ ושמה תאמרו: וכי אמנם יתכן שבפרשנות דברי רבי עקיבא היו 24.000 גרסאות שונות? ... אלא בהכרח לומר, שהיו שם רק שתי דיעות ראשיות בפרשנות שיטתו, כמדוייק מל' חז"ל: 12 אלף זוגי תלמידים, שתי קבוצות שכל אחת מהן דוגלת בשיטה שונה, מוכר לכם? ...

² וקרוב הדבר לומר שגם שם היה הפילוג על רקע 'משיח', שהרי ציפיית חייו של רבי עקיבא הייתה על 'דין מלכא משיחא' וכאשר נכזבה תקוותו, נחלקו תלמידיו כיצד צריך לפעול בהמשך וד"ל.

גם אחי-יוסף נהגו עמו באותה 'אמתקייט', מאחר והיתה ביניהם כידוע מחלוקת רעיונית [כמבואר באריכות במפרשי התורה] - זה גרס ש"ולא יכלו דברו לשלום", לא היו מסוגלים 'לנהוג' אפילו בדיבור בעלמא בשלומו³... אפילו בעניינים טכניים הנוגעים ל'שליחות', שאינם קשורים לויכוח הרעיוני...

ראה ספורנו עה"ת ספר בראשית פרק לז פסוק ד
(ד) ... ולא יכלו דברו לשלום: אע"פ שהיו צריכין לדבר עמו בענין הנהגת הבית ומרעה הצאן בהיותו מנהיג במצות אביו לא יכלו לדבר עמו לשלום וריעות כמנהג האחים:

וכאן הטעות הגדולה, הרואה את ביטוייה של תכונת ה'אמת' ב'הקצנה', ואילו בהתכללות, היא רואה 'פשרנות צביעותית', ושכחו שכדי לברוא את האדם [שכולו מלא שקרים] הוצרך הקב"ה 'להשליך את האמת לארץ'...

ואף שבאמת נאמר בחסידות: ש'הוא לבדו ואין זולתו זוהי מדריגת החכמה', הרי אין הכוונה שכל שליח יחשוב שאני לבדי ואין זולתי מצביע על 'חכמתו'... כי בספירות 'חכמה ובינה' קדמו לעולם, שם האמת מוחלטת, אבל כשנשפלו ליזעיר אנפיו' שהן ה'מידות' [שורש העולם] שם דווקא מידת ה'תפארת' [המיוזג בין קו הימין וקו השמאל] היא הנקראת 'אמת'. ו'קו האמצעי' - עולה עד הכתר'.

הכשרת הקרקע ל'אחדות רעיונית'

עצם הנכונות להכפיף את ה'התנהגות' המעשית להגיון התורני החותר למנוע 'פילוג' ולא להכנע לתכתיב האימפולסיבי של 'הרגשי-האמתקייט', יש בה כבר מן הביטול והאתכפיה, המרככים את 'נקודות החיכוך', דבר המהווה הכנה לדין עמוק יותר גם במישור הרעיוני.

ואם יאמר האומר: הלא 'התנהגות' מזוייפת כזו היא 'שקר', ייאמר לו: 'שקר הסוס' [מי שבדרגת 'סוס' לא נורא ש'שקר קצת', כי סופו של דבר זה יביא] 'לישועה', ע"ד הפתגם החסידי: 'כל העושה עצמו כנוהג כבוד בחבירו - אינו מת מן הזקנה עד שבאמת יכבד אותו'...

ודווקא עי"ז מגיעים לרמת 'תוכו כברו' - כדיוקו של הרבי: ברו כתוכו - לא נאמר [כי אז היתה המשמעות: אם ב'תוכו' אינני מכבדו, גם ב'ברו' לא אכבדנו] אלא: 'ברו' - ההתנהגות המעשית, חייבת להיות מכבדת, ובאשר לשאלת ה'צביעות', דאג להתאים את ה'תוכו' [הכיבוד הפנימי] אל 'ברו' - אל ההתנהגות החיצונית המכבדת!

אחדות אמיתית היא 'סובלנות הדעת'

זאת למדים אנחנו מבנין המשכן מיעצי שיטים עומדים, דלכאורה מבחינת אדריכלית לו היו הקרשים מונחים זה על גב זה על אורכו, הרי כובדן היה מחזיק אותם ללא צורך באדנים, בריחים וטבעות, מה טעם לעשותן 'עומדים'? מה זה בא ללמדנו?

כדאיא בלקו"ת [אמור לז, ד.]:

...ולכן ז' מידות דתוהו זה תחת זה, בלי התכללות זה מזה כלל, מחמת כי האור והמידה היה בא בהתגלות ובהגבורת, לכן לא היה מתחבר עם המידה ש'כנגדו והיו ענפים מתפרדין עד"מ למטה כמאמרז"ל: "לעולם יהא אדם כך כקנה ואל יהיה קשה כארז, שזהו בחי' עולם התוהו..."

³ הם אפילו לא רבו איתו, רק התייחסו אליו ב'קריחות' כמ"ש "ויסיפו עוד snow אותו"...

ברגע שהם 'עומדים' הרי הם 'זה בצד זה', אף אחד איננו 'רוכב' על חבירו... לכל אחד מקומו, אלא מאי? כיצד יעמדו עצמאית על בסיס כה 'צרי' [של ה'אני' שלי המצומצם]? לכן נצטוונו לחולל אחדות הדדית בין כל הקרשים, אחדות שנבנית אט-אט מהמסד אל הטפחות:

- שלב ראשון: ה'אדנים' הם הרקע המינימאלי ביותר, לאחדות מעשית על כל פנים, [שעניינם 'קבלת עולי' של אדנות הקב"ה, כולל הכרה במאן פני ה'אדון', [אדוננו מורנו ורבינו **המשלח המאחד** את כולנו, בתפקיד **המעשי המשותף** לכל השלוחים] וד"ל.
- השלב השני: ה'בריחים' מעלים אותנו ל'אחדות' רגשית, המכירה אמנם **בשתי** קבוצות קרשים, אשר על כן בכל צלע של המשכן, ישנן **שתי** מערכות בריחים, מתוך הכרה שישנם נשמות של 'קו הימין' ונשמות של 'קו השמאל', אבל ישנו גם 'הבריח התיכון' בחינת 'אמת ליעקב', שהוא איננו מבחוץ, אלא הוא חודר ב'פנימיות הקרשים', שם במישור הפנימיות אין בכלל 'קוים', אלא והיה המשכן אחד!
- השלב השלישי: ה'טבעות' שהולבשו על ראשי הקרשים, מעלות אותנו לדרגת אחדות הגבוהה ביותר, כי כל אחדות שמבוססת רק על 'פנימיות הנשמה', איננה ניכרת בכוחות הגלויים⁴, ה'אני' הגלוי של האדם, הוא: **התודעה שלו**.

כל 'קרש' חושב השקפתי היא ההשקפה האמיתית, **לעניות דעתי הקובעת**... [אנא עבדא דקוב"ה] וזולתי טועה לחלוטין! [הוא 'אנטי מלכא מלך מלכיא'...]

על כן ציוונו הקב"ה: [שמלבד מה ש'והיו תואמים מלמטה" בצד המעשי⁵ באמצעות ה'אדנים' [דרושה גם עבודה של] "ויחדיו יהיו תמים על ראשו"

רש"י על שמות פרק כו פסוק כד

אל הטבעת האחת – כל קרש וקרש היה חרוץ מלמעלה ברחבו פני חריצין צפני לדיו כדי עובי טבעת ומכניסו בטבעת אחת נמנל מתאים לקרש שארלו.

כלומר, כל יחיד צריך 'לחרוץ בתודעתו' אפשרות להבנת דעת עצמו, אבל יחד עם זאת הוא נותן **מקום שכלי** גם לדעת חבירו, כשיטת בית הלל שהיו מקדימין דעת ב"ש [בר פלוגתתם] לדעתם הם, כלומר, שלמרות שאני וחבירו אינם חושבים ב'ראש אחד', אבל ה'טבעת' מאחדת שניהם 'מתואמים' גם 'על ראשו', שגם דעתו של הזולת, **יש לה מקום וסברא שכלית** משלו.

רק אז אפשר להכריז ש'הוקם המשכן' ומעל גבי 'אחדות מושלמת' זו נפרסים המקיפים העליונים בבחינת "ופרוס עלינו סוכת שלומך", דבר שיביא ל"כי יצפנני בסוכו ביום רעה" [הצלחה מכל המגיפות ומרעין בישין] וגם "יקים לנו את סוכת דוד הנופלת" בבנין בית המקדש השלישי ורבינו בראשנו.

רק לעתיד לבא נצליח להגיע לייעוד הנכסף: **"האמת והשלום אהבו"**, רק אז ה'שלום' לא ידרוש ויתור על ה'אמת', אך עד אז, **הבה 'נכו"ב' - ר"ת: 'ננהג כבוד זה בזה'!**...

⁴ ראו ספה"מ מלוקט ח"ו ע' קלו ההבדל בין המס"נ ברוסיה לבין המצב במדינות הרווחה.

⁵ וכאמור לעיל הדרגה הכי תחתונה 'אדנים' [ויהיו תואמים **מלמטה**] היא היא הגורמת להגיע לדרגה הכי עילאית ["ויחדיו יהיו תמים על ראשו"] – כי נעוץ סופן בתחילתן... (ולהעיר מהסברו של רש"י [בראשית כה, כד.] על ההבדל בין "תואמים בבטנה" ל"תואמים בבטנה"...)...